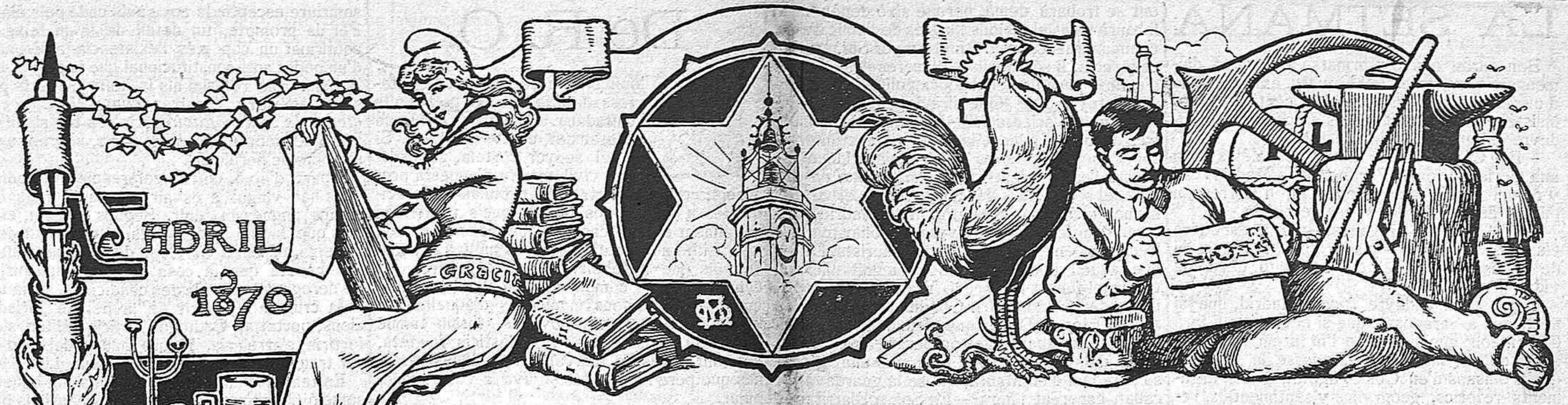

6/38

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA

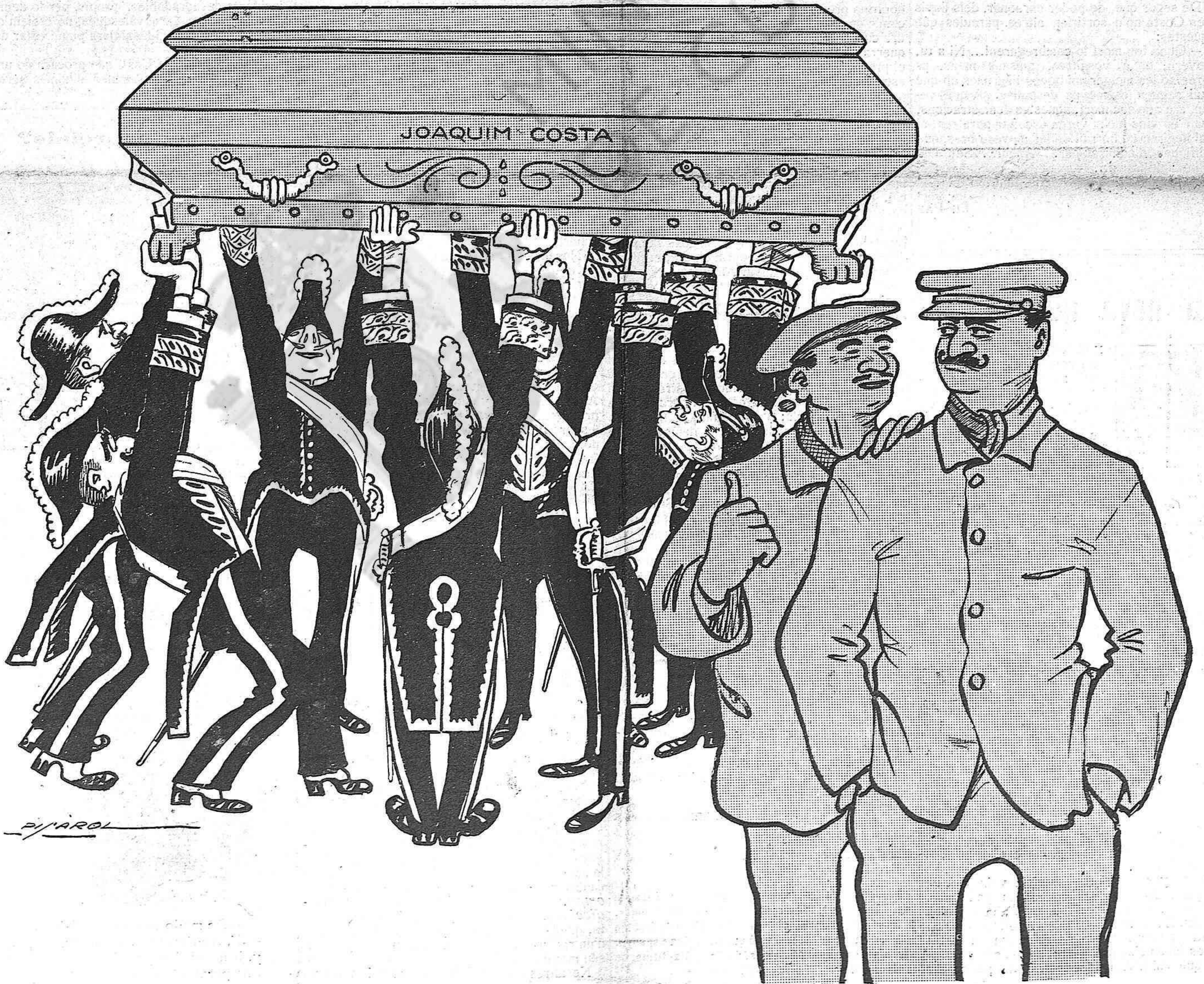
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagost)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

L'enterro del gran aragonès

— ¿Sabs perquè l'enlairen tant, ara, an aquest home?
— Sí; perquè ja es mort.

LA SETMANA

Bon sarau anava a armarse el passat diumenge a Saragossa si el Govern, extenent fins a ultratomba els seus principis centralitzadors, insisteix en voler pendre als aragonesos el cadavre del gran Joaquim Costa!...

—En Costa—havia dit en Canalejas—era una gloria nacional. Per lo tant, a Madrid, cap i resum de la nació espanyola, li correspon l'honor de guardar les seves despulles.

—En Costa era aragonès,—varen respondre els maños del Pilar—y sent aixís, a Aragó ha de reposar, mort, el qui a Aragó degué la vida.

Y que si el cadavre *toca* a Madrid, que si perteneix a Saragossa, que si el Govern li farà un panteon, que si més bo l'hi farem nosaltres aquí, de tal modo va enredarse la disputa, que'ls paisans d'en Costa, agotats ja els arguments retòrics, geogràfics y sentimentals, resolgueren parapetarse en la barricada dels seus drets, decidits a defensarse a l'aragonesa, ab els punys... o ab lo que fos necessari.

«O Madrid renuncia a les seves pretensions, o aquí va a haverhi desgracies.» Aquet va ser l'ultimatum.

El dia mateix en que'l cadavre, procedent de Graus y de Barbastro, havia d'arribar a la capital d'Aragó, un diari de la localitat donava al public aquesta consigna:

«A las ocho de la noche pasa por Zaragoza el tren fúnebre... Allí debemos acudir para hacer valer nuestro indiscutible derecho. Joaquín Costa, el aragonés Joaquín Costa, debe reposar entre nosotros. ¡Aragoneses, hasta la noche!»

Serriament alarmat y ben convensut de que la ciutat *muy leal, muy noble y siempre heroica* no deia aquestes coses perquè sí, el Govern va arronsarse, pels fils telegràfics circulà una contraordre... y el cadavre del solitari de Graus quedà per fi en poder dels aragonesos.

Lo curiós ara, si això fos possible, seria averiguar l'opinió de l'interessat, sobre aquesta disputa davant del cadavre.

De segur que, de poder enraonar, dels llavis d'en Costa no'n sortirien altres paraules que aquestes:

—Quan fou mort lo combregaren!... Ni a tu, Govern, ni a vosaltres, paisans meus, us agraeixo les melodramàtiques llàgrimes ab que avui regueu les meves despulles. ¿A què venen, ara que soc mort, aquestes demostracions, quan en vida no'm vareu escoltar pera res, ni mai llegireu un borrall de les meves obres, que califiqueu d'admirables?... Aneu!... Sou una colla d'infelissos!...

Y en Costa, al parlar aixís, tindria raó.

PIF-PAF

La nova qüestió Sol

N el senyor Sol y Ortega li ha correspost un ben trist ofici: el de representar, davant Espanya, el mateix paper que representa a Catalunya el lerrouxisme: l'odi contra la catalanitat, entesa

com la nostra substancia personal colectiva. Serenament, no voldria que les meves paraules d'ara fossin una ofensa pera'l senyor Lerroux, ja que'l seu paper, en aquet cas, es molt més natural y explicable que'l del senyor Sol, perquè ell, a la fi, no es català. Volia dir, doncs, que mentres el senyor Lerroux està fent a Catalunya una ja llarga obra de descatalanisació, d'esmortiment de la conciencia nacional catalana, el senyor Sol exerceix, en el restant d'Espanya, una acció paralela. El primer ha sembrat l'odi an el sentiment de colectivitat entre'ls catalans; el segon sembla l'odi an el sentiment de colectivitat espanyola ab els catalans.

La conducta d'en Sol y Ortega en l'Assamblea de l'Unió Republicana es el cas més formidable de personalisme polític que jo recordi. Aquell senyor Sol que un temps va veure la seva efígie en els segells catalanistes, en els dies de la més aguda furia patriòtica catalana, que'n diríem de separatisme; aquell mateix senyor Sol que les procacitats de *joventut daurada* dels silvelistes insultaren en plena Cambra, y que'ls entusiasmes juvenils del catalanisme polític aclamaren en l'estació de Barcelona, avui exigeix que l'Unió Republicana refusi d'estar unida a la Conjunció republicana-socialista si nosaltres, republicans catalanistes, hi estem ajuntats.

El senyor Sol es un foragitat voluntari, un foragitat de totes les comunions polítiques. S'assenta, en equilibri inestable, sobre d'ell mateix. La seva decisió de romandre dins un partit o de separarse'n no es presa en virtut de les idees d'aqueix partit, sinó de les persones que s'hi trobin adscrites. Ell no podria dir

ont se trobarà demà, perquè això depèn de si li haurà picat els talons l'ingrés de l'amic d'ahir, enemic jurat d'avui... An el senyor Sol, en conseqüència, li són fàcils y planeres les actituds d'esfinx, pera ús dels badocs polítics. ¿Què farà el senyor Sol? ¿Què dirà davant aquet cambi, aquesta orientació?—El senyor Sol, mentres acaba de pendre la *pose* d'home interessant, prepara la seva estridència... Un dia—encara l'estic veient—pronuncia, *quasi en català*, el seu discurs del Senat contra el catalanisme y contra en Maura. Tot Madrid, una tarda d'anticipada primavera, l'acompanya per Recoletes en manifestació anti-maurista. Dirieu que aquell home encarna el neguit nacional contra el funest mallorquí. Y arriba, finalment, l'hora de quasi-martiri. Os diuen: «¿Sabeu en Sol y Ortega? Diuen que demanen contra ell pena de mort per haver preparat l'assalt a l'esglesia dels Jesuïtes». ¿Si serà això una venjança personal d'en Maura, qui se la guardava tot callat, esperant l'hora?—En Sol, a Biarritz, es l'ombra de la persecució maurista, projectantse sobre les terres estrangeres. Vagues siluetes policiaques roden entorn d'ell...—Be, be: tot passa, les noves Cortes són obertes, en Sol es diputat; y les gents: «¿Què dirà? Ara, ara! Com parlarà dels fusellaments aqueix home escapat a un fusellament!»—En Sol somriu, amanyagantse la blancor de les grenyes, sembla dir: Ja veureu, ja veureu...—De prompte, una remor circula: en Sol, sobre el cas Ferrer, ha pronunciat expressions dubtoses, ambigües. ¿Què es això? Espectació...

Y ve el debat, y tothom parla, y en Sol, que havia d'enrunar definitivament l'idol de les despreciables burgesies, calla sibilinament...

***

S'ha d'haver acabat! Nosaltres, avui, alsem una veu, que voldriem fer arribar a tota Espanya, destruint aqueixa estupidesa del topic de *separatisme*, que ha servit per tant temps de *tabou* pera anular totes les nostres vindicacions de poble. A ningú pot acusarse de coses exactament contraries a l'essencia mateixa de la doctrina professada. Y es d'un alt comic, d'un comic que sols els pobres d'esperit poden pendre com a cosa sèria, això de retreure a l'Esquerra Catalana el seu suposat separatisme en el precís moment en que s'uneix a la Conjunció espanyola de socialistes y republicans.

Recordo que quan vaig proposar, el primer de tots, la nostra entrada a la conjunció, algú va dirme: En Lerroux n'es sortit, però queda en Sol; y en Sol es un obstacle més fort que en Lerroux.—Jo vaig alzar les espatlles, indiferent. Ara, davant la nova qüestió Sol, tinc un motiu més d'alegrame de la meva proposició. La sortida del lerrouxisme anti-català va decidir la nostra entrada, ja que'l nostre espanyolisme no té límits, en tant Espanya no representi una Anti-Catalunya. La nostra entrada determina avui l'apartament d'en Sol, veritable separatista de Catalunya. Alleluia!

Un dia vaig dir d'ell que era una mena d'Anti-Salmerón, ja que si en Salmerón representava l'adveniment d'Espanya a les reivindicacions de Catalunya, en Sol representa l'emigració dels descatalanisats envers l'Espanya qui ens odia. Sí, sí: en Sol, a través del propi separatisme biliós, veu separatisme en aquesta idea de substantivitat nacional nostra, ont hi ha el ferment o llevadura de tota la gran refosa nacional espanyola; y, per tant, la llevadura més activa de republicanitat y democràcia, o sia de Poble conscient, de *Poble popularisat*. Diguemho una vegada més. Nacionalisme català no vol dir altra cosa sino l'afirmació d'una realitat antropològica que no destruiran totes les voluntats dels enemics nostres. Si Catalunya es nació, ho serà encara que estigui tiranitzada; y si no es nació, no ho serà encara que estigui separada.

Parlant ab alguns dels meus sempre estimats obrers, jo'ls deia: nacionalisme socialista vol dir, únicament, afirmació de la nacionalitat com element de la futura federalitat universal, que per això's diu *internacional*. ¿Quines tenen d'esser les cèlules elementals o partícules de l'internacionalisme?—O be els Estats presents o be les nacionalitats. En el cas primer, això seria reconeixer l'organització burgesa d'avui. —Sols en el segon cas s'aprofitarien elements naturals y no d'artifici, y's construiria una *idealitat*, o *forma*, ab *materia* presa de la *realitat* viva. —Doncs be: aquesta nacionalitat catalana, evidenciada per la llengua, es lo que volem avui integrar conjuntament en una federalitat espanyola, qui tingui per idioma, idioma de llibertat, la república.

GABRIEL ALOMAR

Acensellen la federació a tot arreu la política, la raó, l'humanitat, l'home; l'acensellen aquí, ademés, la indole y la constitució del regne. ¿Hi haurà poble més indicat pera la federació que la nostra Espanya, barreja de rasses, d'idiomes, de lleis, d'aptituds, de tendències?—*F. Pi y Margall*.

De R. O.

L'opinió pública, fortament interessada a favor dels perseguïts ciutadans d'Odena y Pobra de Claramunt, estava satisfeta. Si be el senyor Portela, governador civil encara d'aquesta província, no havia portat als tribunals als caciquistes d'aquells dos pobles que's mantien ilegalment en uns carrecs que no'ls perteneixien; si be no feia efectives les multes imposades als que desobeïen les seves ordres, en cambi havia fet complir la seva providencia de que les incorporacions municipals d'aquelles poblacions, legalment renovades, fossin també legalment constituïdes, y la justicia fou feta, obtenint les vares d'arcalde les dignes persones que pera'l carrec desitjava la voluntat popular.

Sapiguent el senyor governador per experiencia que la gent caciquista d'Igualada fa més cas d'una ordre del *Dr. Guineu* que de cent oficis del Govern civil, demanà telegràficament al ministre de la Governació el necessari permís pera enviar un delegat a Odena y La Pobra pera que la llei fos degudament complerta, y el senyor Alonso Castrillo donà la deguda autorisació. Però la providencia del senyor Portela havia sigut recorreguda y mentres el dia 6 del corrent el ministre donava autorisació pera que un delegat del governador anés a fer complir la providencia dictada, al següent dia 7 el propi ministre dictava una R. O. revocant la mateixa providencia del governador.

La vida ciutadana la regulen unes lleis dictades per qui tenia facultats pera ferho; tothom ajusta la seva conducta a l'exacte compliment d'aquestes lleis escrites, y nosaltres, els estúpidsament sensats, no'ns cansem d'aconsejar al poble que no surti mai del terreno legal. Ab constancia, ab fermesa y moventse sempre dintre de la més escrupulosa legalitat, logren els pobles d'Odena y La Pobra guanyar les eleccions municipals; vencent *la resistència dels caciquistes a complir la llei*, prenen possessió els elegits; logrant que'l governador, d'acord ab el ministre, *fassi complir la llei als caciquistes*, poden constituïre els ajuntaments; lliurement, y ab arreglo a la llei, elegeixen les incorporacions municipals els seus arcaldes. Y quan tothom està satisfet de que la *llei*, la santa *llei*, la sempre tan invocada *llei*, hagi prevalgut sobre el capritxo y la conveniencia d'una colla caciquista, ve el ministre de la Governació, y declarant que el poder central es l'únic encarregat de desentranyar l'esperit de la llei, l'interpreta a gust del caciquisme, y de R. O. tornen les vares d'arcalde a les mans d'uns homes que no tenen la confiança de la majoria del cos municipal ni les simpaties populars.

Nosaltres ja no podem ferhi res més. Com a *legalistes* ens declarem fracassats; com a *Quirots* ens reconeixem impotents; confessem ab tota humilitat que nostres consells de prudencia, cordura y sensatesa, donats constantment als pobles justament irritats, no més han servit pera fer creixer la superbia y la crudelitat dels caciquistes.

S'ha acabat la nostra tasca. Els diputats són els que deuen entendre's ab els Canalejas, Alonso Castrillo y demés genteta *liberal* que protegeix al caciquisme; els perseguïts ja se les arreglaren si volen ab els seus perseguïdors. A nosaltres se'ns ha acabat la feina de treballar y renunciam a la d'aconsejar, refugint tota responsabilitat en lo que pugui ocórrer.

JEPH DE JESPUIS

La llei de Jurisdiccions

S'ha parlat, aquets darrers dies, de que'l Govern del senyor Canalejas estudia la manera de derogar la famosa llei de Jurisdiccions. Els diaris han dit que alguns prohoms de la situació han celebrat conferencies ab aqueix objecte. Y ja n'hi ha hagut prou pera que certs diaris, com *El País*, de Madrid, y *El Liberal* y *El Progreso*, de Barcelona, l'lessessin al yol les campanes, alegrement.

El bon senyor Michel de Champourcin, redactor d'*El Liberal*, s'ha fet l'afalagadora ilusió de que les noves acullides per la premsa són conseqüència de la campanya periodística per ell iniciada. Per una altra part, *El Progreso*, ab una innocencia de badoc, ha celebrat la suposada derogació y ha escrit que tot seguit caldria reformar el Codi de Justicia militar pera *omplir el vuid que deixaria la llei de Jurisdiccions*. Això de trobar que, suprimida aquesta, queda un vuid a la legislació espanyola, es d'un radicalisme y d'un democratism que causen meravella.

Nosaltres—volem dirho—hem rebut ab un

somriure escèptic la nova publicada pels diaris. Per de prompte, un detall de la mateixa ha confirmat un cop més l'existència a Espanya d'un poder anti-constitucional que imposa y dicta lleis. Ens referim als treballs de certs personatges pera conèixer *com rebrien certs elements la derogació*. Això es tan significatiu, que sobren els comentaris, sobre tot per ser bon xic perillosos.

Apart d'això, altres referencies periodístiques han vingut a esvaïr les esperances que alguns poguessin tenir. Segons sembla, en el cas que la llei se derogués, el contingut de la mateixa passaria al Codi de Justicia militar. De manera que la cosa quedaria molt pitjor. La derogació, en aquestes condicions, seria una befa crudel. L'esperit de la llei de Jurisdiccions, portat al Codi de Justicia militar, s'enfortiria, s'arrelaria, ja que hauria deixat d'esser transitori pera devenir permanent.

En temps d'en Maura, ja s'insinuà aquesta solució (?) y fou, com es natural, rebutjada pels enemics de la repetida llei. Tindria una gracia infinita que ara la recullís el senyor Canalejas y que volgués portarla a la realitat. La tal solució es absurda, y el fet de que's pugui pendre en serio demostra fins a quin punt ha desaparegut el sentit comú en aquet pobre país.

FULMEN

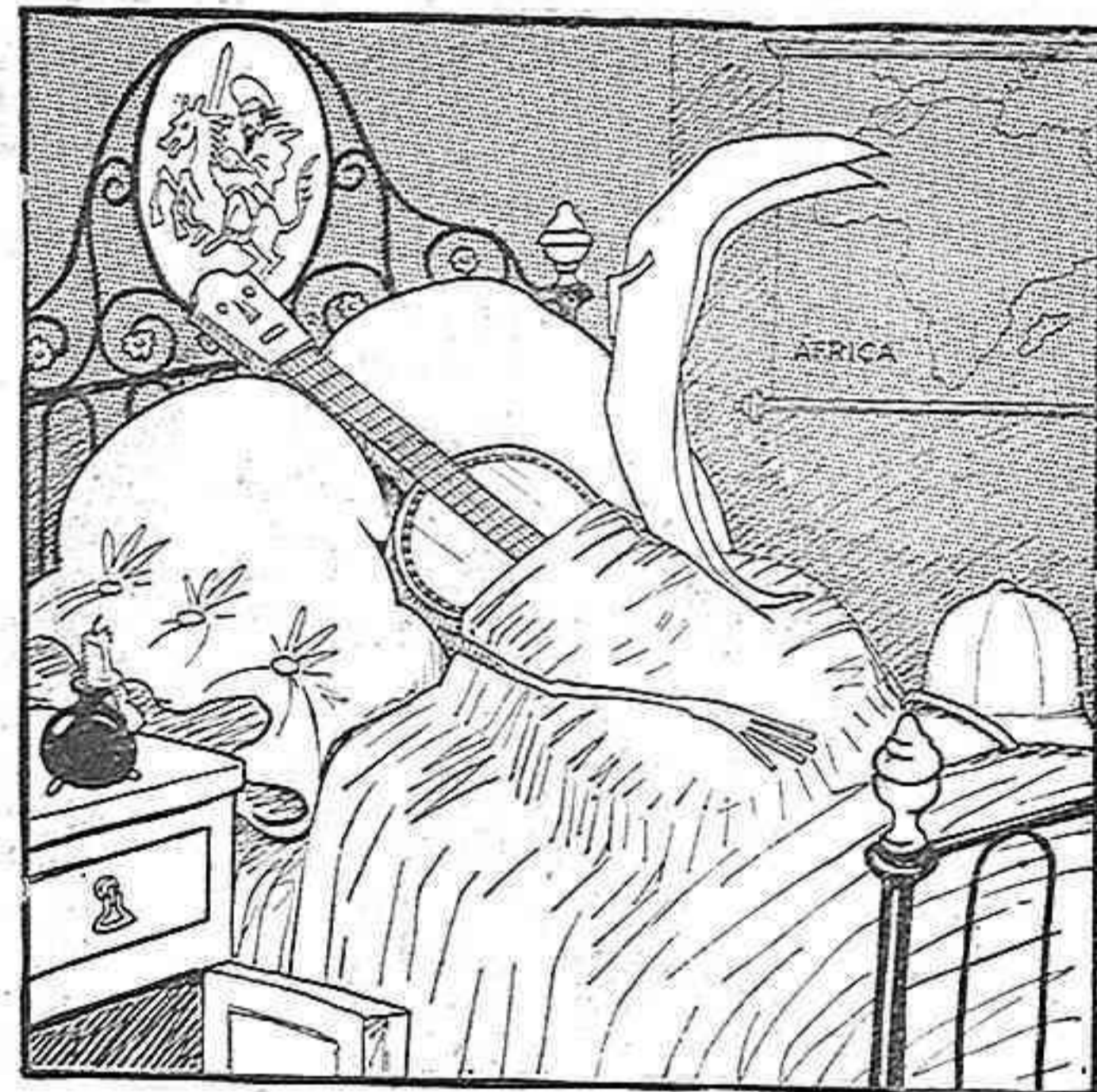

A l senyor Sol y Ortega podran regatejarsel tals o quals condicions, però el do de l'oportunitat no hi haurà ningú que l'hi negui.

L'idea de celebrar la seva Assamblea en ple Carnaval ha sigut un dels acerts més grans de la seva llarga vida política. Volia l'home que la cosa li resultés ben divertida, y, apart alguns incidents desagradables, propis, per lo demés, de les funcions carnavalesques, no creiem que l'ex-senador per Guadalajara pugui estar descontent de l'exit.

Una Assamblea d'Unió, que procura no unir-se ab ningú; una Assamblea d'homes serios,

¿Aires marciais?

—«Sembla que pels volts de Tanger...»
«Diuen que al costat del Riff...»
Nada! Pel que pugui ocórrer,
comensemnos a vestir

Tot s'ha arreglat

—De modo que en Canalejas...
—Sí, Marion; ha agafat por,
y, ben treballat pel Nunci,
s'ha posat a la raó.

Al sarau de la política

—¡Hum!... Se'm figura que aquestes màscares tracten de donarme un esbronc, que si no faig el cap viu tindrà males conseqüències.

Preguntada pels aragonesos l'opinió d'en Cambó respecte al lloc ont s'havia d'enterrar el cadavre d'en Joaquim Costa, el leader sarauista va respondre telegràficament ab una copla:

*«Yo mismo, en vuestro lugar
le haría la sepultura...
Que a mi también, pese á Maura,
me la harán en Cataluña.»*

Ab música d'en Viscasillas ¡quina jota més rexinxolada!

L'altre dia un conspicuo radical va donar una conferencia sobre un tema anti-religiós.

A la sortida un amic topa al conferenciant:

—Què tal? Com ha anat això?
—Aixís, aixís... El public m'ha agraviat molt.
—Y això? per què?
—Home, tu diras... El tema era anti-religiós y el public m'ha escoltat religiosament.

Se diu que pel Maig que ve vindrà don Al-fons a Barcelona.

Objecte de la reial visita?
Pendre part en unes regates.
Aquell dia sí que donarà gust el nostre port.
Y l'activitat del servei de Salvament de Naufrags!

En Canalejas, l'altre dia, va ensopegar y va caure.

Afortunadament no's va fer mal.
Però, desgraciadament pera ell, no serà aquesta la darrera ensopegada ni la última caiguda.

Quan, obertes les Corts, topi de cames ab el cordillet tivant que li ha parat el Vaticà, pobre don Josep!...

De bigotis per terra altra vegada!

En una sagristia:

Una bona dòna està regatejant el preu d'un enterro ab mossén Peret.
—Què diu, burrangol!... Trenta duros, un enterro tan senzill? Que s'han apujat, potser?
—Com tot, senyora, com tot... És tan cara la vida!

La bona dòna, ab molta naturalitat:

—La mort, deü voler dir...

"En pleno éxito"

—¿Còm ha anat això, don Joan?
—Molt be!.. L'Unió es un fet.

A LO INSERTAT EN EL NUMERO ANTERIOR

- 1.ª XARADA I.—Espanya.
- 2.ª ID. II.—Tosal.
- 3.ª ANAGRAMA I.—Una-Nua.
- 4.ª ID. II.—Marge-Germà.
- 5.ª TARGETA.—La corte de Faraón.
- 6.ª CONVERSA.—Tona.
- 7.ª JEROGLIFIC I.—La resclosa.
- 8.ª ID. II.—Missa.

Cavallers: A. C.: Veurem de ferli una mica de lloc.—Eudald Sala: Si no totes, algunes, pera que no sigui dit.—A. B. (a) lo Rector de Vallfogona: Poden molt ben anar y, per lo tant, passen al calaixó de les conserves.—B. R. G.: Ab els datos sols no farem res. Envii una correspondencia completa, en poques línies, vuit o deu si pot ser, en català, tal com Llucifer mana, y si està be o ens agrada, la publicarem.—Riteta: Vostè fa cara de ser molt maca y aixerida y deü saber fer ganxillo molt ben fet, però en això de confeccionar gero-glífics no hi entén pilota.—Sánchez y C.: Però, senyor municipal, ¿que no ho sab que això ja'ns ho contava l'avia quan teniem vuit anys y ella'n tenia tot just seixanta, y ella ja'n fa vint que es morta y nosaltres ja som capassos de tenir neta a punt d'entrar a la quinta?...—Raimunda Vidal: En aquets trapujos sí que no hi entrem nosaltres. Dirigeixi's a *El Diluvio*, que potser la serviran.—Esteve Ros: La poesia amorosa de vostè m'ha interessat de debò... Con què, Manuela, eh?... Que vagi de gust!—Ramon Grinó: No m'acaben de satisfer, y ho sento.—P. N.: La carta es excessivament llarga. No'm cansaré de repetirho: Un fet, per gran y important que sigui, pot descriure's en molt poques ratlles. Vinguen, doncs, correspondències, però que siguin telegràfiques.—Romeu Vintró: El seu epigrama no m'ha fet riure gens. Ja m'enviarà la punta per correu apart, qualsevol dia.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olin, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a